

УДК 745.03/687.01

МОДЕРНІСТСЬКІ ТЕЧІЇ В МИСТЕЦТВІ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ МОДИ 1910-Х РОКІВ

КОКОРИНА Галина, НАУМЕНКО Яна, ЄРЕМЕНКО Вікторія,
ДАВИДЕНКО Ірина
Київський національний університет технологій та дизайну
galinaramasanova@gmail.com

У статті розглянуто особливості впливу модерністських течій в мистецтві початку ХХ століття на моду. Визначено характерні ознаки стилістики пізнього модерну, а також таких авангардних напрямків як конструктивізм, фовізм, експресіонізм та футуризм. Проаналізовані ознаки цих течій в жіночій моді на прикладі творчості видатних французьких, італійських та британських дизайнерів. Представлено результати експериментального проектування сучасних колекцій одягу на прикладі робіт студентів кафедри мистецтва та дизайну костюма КНУТД.

Ключові слова: мода, дизайн костюма, стиль модерн, конструктивізм, футуризм, експресіонізм.

ВСТУП

Починаючи з перших десятиліть ХХ століття зв'язки між модою та мистецтвом ставали значно більш тісними, ніж в попередні часи, а в окремих випадках мода грала центральну роль популяризації мистецтва. Разом з тим, світ мистецтва був натхненний можливостями, які відкривала індустріалізація, що кардинально змінювала і зовнішній вигляд людей, і організацію соціуму. На цій хвилі ентузіазму виникли такі авангардні художні течії, як фовізм, футуризм, експресіонізм і конструктивізм, з'явилися численні художні об'єднання, учасники яких прагнули покінчити з відмінностями між мистецтвом та дизайном, і, головне, були націлені на створення та виробництво красивих та практичних речей для повсякденного життя. Сама мода при цьому почала освоювати виразні засоби, накопичені мистецтвом, і запозичувати у нього практично все: історію, норми, риторику, алюзії та стратегії.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Завдання даної роботи полягає в аналізі особливостей трансформації жіночого костюма 1910-х років під впливом актуальних течій мистецтва. Експериментальна частина дослідження полягає у розробці дизайну сучасного одягу, який поєднує сучасні тенденції та елементи історичного костюмного дизайну.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Період 1910-х років в історії моди ознаменувався радикальними змінами в жіночому одязі: відмовою від жорстких корсетів, популяризацією простих та природних ліній. Ці зміни відбувалися, значною мірою, в контексті модернізму і

відображали суттєві соціокультурні зміни, призводячи до спрощення та природності у дизайні. Модернізм в мистецтві позначив розрив з минулим і, одночасно, пошук нових форм вираження. З появою нових ідей митці в усьому світі використовували нові образи, матеріали та техніки для створення творів мистецтва, які краще відображали реалії та надії сучасного суспільства. Існують певні базові принципи, які характеризують модерністське мистецтво: відмова від традиційних художніх засобів та консервативних естетичних цінностей (таких, наприклад, як реалістичне зображення предметів); новаторство та експериментальний підхід в трактуванні форми; тенденція до абстракції; акцент на матеріалах, техніках і технологічних процесах [1]. Домінуючим напрямом в мистецтві початку ХХ століття був стиль модерн. Модерн – напрям мистецтва, що характеризується наголосом на плавності ліній, асиметричних композиціях і сміливому поєднанні структури й орнаменту. Наприкінці 1900-х модерн перетворився в більш геометричний стиль зі схильністю до різко кутастих і прямолінійних форм, позбавлених будь-яких відкритих зв'язків з природою. Подібні ознаки дизайну інтер'єру, меблів, творів прикладного мистецтва дозволили оформити партнерство між виробниками та дизайнерами для створення системи виробництва різних видів продукції, заснованій на стандартизації [2]. Мода на костюм в стилі модерн пройшла у своєму розвитку кілька етапів, кожен з яких породив особливу форму силуету жіночої сукні. Сам факт швидкої зміни форми згодом перетворився в актуальну тенденцію. Але найбільш важливою подією в моді часів модерну стала відмова від концепції одягу як другої шкіри, костюму, який повторює форму людського тіла, а разом з тим, відмова від корсету та традиційних методів конструювання. Головними тенденціями моди 1900-1920-х років є поступове спрощення форми та засобів декорування, орієнтація на людину, яка веде активний спосіб життя, загальна демократизація стратегії виробництва та споживання модного одягу (рис.1).

а

б

в

г

Рис.1, а – г. Моделі одягу 1910-х років: а – сукня «Дельфос» М. Фортуні [3]; б – сукня Л. Дафф Гордон [4]; в – сукня П. Пуаре [5] ; г – одяг для танцю А. Дункан [6]

Найбільш цікавими в контексті впливу на розвиток моди 1910-х років були наступні течії: конструктивізм, фовізм, експресіонізм та футуризм. Під впливом конструктивізму жіночий одяг стає більш мінімалістичним і структурованим (рис.1а, 1б). Фовізм заклав основу для позитивного сприйняття екзотичної декоративності, кольорових контрастів та гострих композиційних ритмів (рис.1в). Завдяки експресіонізму композиція жіночого одягу стає більш динамічною, актуалізується асиметрія в композиції одягу. Вплив футуризму проявився у відмові від усіх стійких норм і традицій стосовно конструкції і образу. Революційні зміни, спричинені модернізмом, відбулися і в танці. Варто підкреслити, що танець взагалі є важливим фактором, який вплинув на формування моди 1910-х років. Танцівниці Айседора Дункан і Мата Харі стали символами модернізму в мистецтві та моді початку ХХ століття. Вистави Дункан натхненні природою та старовинними мотивами, відображали її революційні уявлення про танець як спосіб вираження індивідуальності (рис.1г). Вона відмовилася від традиційного балету на користь більш природних рухів, що відображає швидкий розвиток модерністської культури та прагнення жінок до самовираження та незалежності. Її танці відіграли значну роль у формуванні нових стандартів краси та стилю. Вистави та екзотичні костюми Мата Харі також порушували традиційні норми і відповідали смакам модерністської публіки. Харі проявила велику незалежність і самовизначення, показавши на сцені сексуальну відвертість, що руйнувало стереотипи про поведінку жінок.

Ідеї модернізму залишаються актуальними і сьогодні. Виходячи з концепції циклічності моди, можна констатувати, що сучасний костюмний дизайн, певною мірою, повторює досвід старічної давності. В сучасному актуальному дизайні одягу ми спостерігаємо різноманітні алюзії на модерністські течії: тяжіння до мінімалістичних конструктивістських рішень, вільне оперування кольором, неординарне використання ідеї прозорості та налаштування на сміливе експериментування з формою та образом (рис. 2).

Рис. 2. Експериментальна модель студентки кафедри мистецтва та дизайну костюма КНУТД Я. Науменко: а, б – загальний вигляд; в, г – варіанти трансформації знімних лацканів

Створені видатними дизайнерами 1910-х років предмети одягу сприймаються сьогодні надзвичайно актуально. Просто і раціонально скроєні, бездоганні за задумом та виконанням, вони завдячують своєю красою, в першу чергу, вмілому використанню засобів формального дизайну: форми, пропорцій, конструктивних рішень. Як на початку ХХ століття, так і сьогодні стиль виникає швидше завдяки структурі та матеріалу, ніж завдяки оздобленню або деталям.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи результати дослідження, зазначимо, що відносини між модою та мистецтвом мають багату історію взаємного впливу та співробітництва. Протягом усього ХХ століття мистецтво надихало моду, а мода була тлом для створення виразних художніх образів. Перетин цих двох сфер і сьогодні надає різним візуальним мистецтвам динамічності та розширює межі творчості дизайнерів одягу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Troy, Nancy J. *Couture culture: a study in modern art and fashion*. Massachusetts Institute of Technology, 2003. 452 p.
2. Art Nouveau is an international style in the visual arts. URL: <https://www.artchive.com/art-movements/art-nouveau/>
3. Robe Delphos. URL: <https://www.label-soulac.fr/robe-delphos/>
4. 1910 - 1920 English History. URL: <https://1910-120england.blogspot.com/2013/11/1910-1920-british-fashion-women.html>
5. Raoul Dufy: Pure Colours. A Dozen Facts about the Artist. URL: https://arthive.com/it/publications/4692-Raoul_dufy_pure_colours_a_dozen_facts_about_the_artist
6. Isadora Duncan Restoring the High Art of Dance. URL: <http://scihi.org/isadora-duncan-art-dance/>

KOKORINA H., NAUMENKO Y., YEREMENKO V., DAVYDENKO I.

MODERNIST TRENDS IN ART AS A FACTOR IN THE FORMATION OF FASHION IN THE 1910s

The article examines the peculiarities of the influx of modernist trends into fashion at the beginning of the twentieth century. The characteristic signs of the Art Nouveau style, as well as such avant-garde trends as constructivism, fauvism, expressionism and futurism, are identified. The signs of these trends in women's fashion are analyzed in the creativity of prominent French, Italian and British designers. The results of the experimental design of current collections on the butt of the head robot students of the Department of Mystery and the design of the KNUТD costume are presented.

Key words: *fashion, costume design, art nouveau style, constructivism, futurism, expressionism.*